ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Χ. ΚΟΝΤΑΞΑΚΗΣ

ΑΤΤΙΚΗ ΙΡΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
Ὁδὸς Καλάμιδος 8.

ΕΤΟΣ Β'. Ἀθῆναι, τῇ 15 Ἰουλίου 199. ΑΡΙΘ. 12.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΨΥΧΑΡΗ

Ο ΝΑΟΣ

Κάθισα παράμερα κουρασμένος, ἀφανισμένος, ἡ ψυχή μου κομματιασμένη, κουρελιασμένη, καὶ θωροῦσα μπροστά μου τὰ χαλάσματα σωρούς, ἄνω κάτω τὶς ἅγιες πέτρες, τὴν πεσμένη τὴ δόξα. Ὅλα μέσα γκρεμνὸς καὶ χαμός, ὅλα πεσμένα, βουλισμένα, σκόρπια 'δῶ καὶ κεῖ. Ἔσκυψα τὸ κεφάλι, τὄσκυψα στὴ μοναξιὰ τὴν ἀπέραντη καὶ 'φώναξα :

«Ὅλα, ὅλα τοῦ κάκου !»

Κοίταζα χάμου ἀπελπισμένος καὶ μόλις σήκωνα τὰ μάτια. Μόλις ξάνοιγα τὴ Σαλαμῖνα, τὴ θάλασσα τὴν ξακουστή, μόλις τὰ βουνὰ τὰ περίφημα.

Βγῆκες ἄξαφνα τότες. Ἐσὺ Χαρά μου βγῆκες, δὲν ξέρω πῶς, ἀπὸ τὰ χαλάσματα μέσα, καὶ στάθηκες ἀνάμεσά τους. Ἤτανε, θυμοῦμαι, ἡ ποδιά σου λιγάκι ἀνασηκωμένη, τὸ φουστανάκι σου ἀνεβασμένο λιγάκι, φαίνεται γιὰ νὰ μὴ σ' ἐμποδίζῃ, φαίνεται γιὰ νὰ περπατῇς γιὰ νὰ πηγαινοέρχεσαι πιὸ ἀνάλαφρα μέσα στὰ μάρμαρα τὰ σπασμένα, στὰ γκρεμισμένα μεγαλεῖα.

Σὲ κοίταζα καὶ γύρευα νὰ μάθω τί ἔκανες καὶ δὲν λαλοῦσες. Πέρα πέρα ξάνοιγα τὴ Σαλαμῖνα, τὴ θάλασσα τὴν ξακουστή, ὁλοτρόγυρα τὰ βουνὰ τὰ περίφημα.

Ἔσκυβες, ἔσκυβες καὶ ποῦ καὶ ποῦ, Ζωή μου, κ' ἔπειτα σ' ἔβλεπα ὄρθια πάλε ποῦ μὲ γλυκοχαιρετοῦσες, ἥσυχα, ἥμερα, μὲ τὸ σοβαρό, μὲ τὸ γελαστὸ πρόσωπό σου. Καὶ κάθε φορά, προτοῦ νὰ σκύψῃς μὲ κοίταζες, Ἀνάσα μου Ἐσύ, μ' ἕνα σου χαμογέλοιο, μὲ κοίταζες, σὰν κάτι νὰ μὲ ῥωτοῦσες, σὰ νὰ πρόσμενες πρῶτα νὰ σὲ κοιτάξω καὶ πάλε νὰ ξανασκύψῃς.

Σὲ κοίταζα καὶ γύρευα νὰ μάθω τί ἔκανες καὶ δὲ λαλοῦσες. Πέρα πέρα ξάνοιγα τὴν Σαλαμῖνα, τὴ θάλασσα τὴν ξακουστή, ὁλοτρόγυρα τὰ βουνὰ τὰ τρισάγια.

Ἄχ! καὶ σὰν τί δουλειὰ νὰ ἦταν ἡ δουλειὰ ποῦ ἔλεγες νὰ καταφέρῃς, μιὰ δουλειὰ ποῦ μοναχός μου δὲ θὰ μποροῦσα βέβαια νὰ τὴν κάμω ποτέ, μιὰ δουλειὰ ποῦ, γιὰ νὰ τὴν καταφέρῃς καὶ Σὺ ἡ ἰδία, ἔπρεπε νὰ μὲ βρῇς ἀνήμπορο κι' ἀφανισμένο. Ἄχ! τί δουλειὰ εἶναι τούτη ποῦ, γιὰ νὰ γίνῃ, θέλει ὁ Νοῦς νὰ βοηθάῃ τὴν Ἀγάπη κ' ἡ Ἀγάπη τὸ Νοῦ, καὶ ποῦ δὲ γίνεται παρὰ μαζὶ μὲ τοὺς δυό ;

Σὲ κοίταζα κ' ἔφεγγε ὁ οὐρανὸς γεμάτος χαμόγελα. Πέρα πέρα ξάνοιγα τὴ Σαλαμῖνα, τὴ θάλασσα τὴν ξακουστή, τριγύρω μας τὰ βουνὰ τὰ τρισόλβια.

Ἄξαφνα, ἐκεῖ ποῦ σὲ κοιτάζω καὶ μοῦ φαίνεται, δὲν ξέρω πῶς, καὶ μοῦ φαίνεται πῶς ξεσκεπάζεται ἡ ψυχή μου, πῶς οἱ μαῦροι λογισμοὶ ξεσκορπιοῦνται στοὺς ἀνέμους. ἄξαφνα μπροστά μου βλέπω τὸ χέρι σου. Τρέλλα μου Ἐσύ, τὸ χέρι σου ἀκουμπισμένο ἀπάνω σὲ μιὰ κάτασπρη ἡλιόφωτη μαρμαροκολῶνα, ποῦ στέκεσαι μὲ τὸ γλυκό σου χαμόγελο στάχβῖλι καὶ προσμένεις.

Σὲ κοίταζα κ' ἔννοιωθα τώρα τί ἔκανες καὶ δὲ λαλοῦσες. Πέρα πέρα ξάνοιγα τὴ Σαλαμῖνα, τὴ θάλασσα τὴν ξακουστή, τριγύρω μας τὰ βουνὰ τὰ τρισμάκαρα.

Δὲ φαινόσουνα κουρασμένη. Μόνε κοίταζες σὰ νὰ ῥωτοῦσες. «Ἔτσι ἔπρεπε ; Ἔτσι καλά ;» Ἡ ποδιά σου λιγάκι ἀνασηκωμένη, τὸ φουστανάκι σου ἀνεβασμένο λιγάκι, μὲ τὸ ἥσυχο, μὲ τὸ ἥμερο, μὲ τὸ γελαστὸ πρόσωπό σου, κοίταζες καὶ ῥωτοῦσες.

Κ'οἱ σπασμένες οἱ κολῶνες καὶ τὰ μάρμαρα τὰ βουλιασμένα καὶ τὰ χαλάσματα κ'οἱ σωροί, ἄφαντα, ἄφαντα ὅλα μὲ μιᾶς. Κομμάτι δὲν κοίτουνταν πιὰ σκόρπιο στὸ χῶμα κάτω, γιατὶ ἀπὸ τὸν πεσμένο ναὸ ἔξαφνα εἶδα πῶς εἶχες φτειάσει, Χαρά μου Ἐσύ, τὸν ναὸ τὸν καινούριο.

Σὲ κοίταζα, σὲ κοίταζα καὶ δὲ λαλοῦσα. Πέρα πέρα ξανοίγαμε τὴ Σαλαμῖνα, τὴ θάλασσα τὴν ξακουστή, τριγύρω μας τὰ βουνὰ τὰ ζωντανεμένα.

Μιὰ μέρα, κουρασμένος, ἀφανισμένος, μὲ χίλιους λογισμοὺς στὸ νοῦ μου μέσα, ποῦ τὸν καταπελεκοῦσαν, πῆγα παράμερα νὰ καθίσω στὸν ἔρημο τόπο ποῦ γύρω γύρω κομματιασμένα, βουλιασμένα, κοίτουνται τὰ μάρμαρα τὰ παλιά, σπασμένες οἱ κολῶνες, σκόρπια κατὰ γῆς, γκρεμισμένα, μικρὰ μικρά, τὰ μεγαλεῖα τοῦ ἀρχαίου ναοῦ.

Κοίταζα καὶ δὲν ἤξερα τί νὰ λογιστῶ, τί νὰ κάμω. Πέρα πέρα ξάνοιγα τὴ Σαλαμῖνα, τὴ θάλασσα τὴν ξακουστή, ὁλοτρόγυρα τὰ βουνὰ τὰ περίφημα.

ΤΟ ΠΑΛΕΜΑ

Κάτω στὸ Σέχη, στὸ ἰδιόχτητο χωριὸ τοῦ Νάση Νοῦσα, τὸ πάλεμα εἶχαν μόνη διασκέδασί τους οἱ Καραγκούνηδες. Κάθε γιορτὴ καὶ σχόλη τῆς ἀνοίξεως, ὅταν ἠμποροῦσαν ν' ἀφίσουν τὸ βαρύ, νὰ παραδώσουν τὸ κατάκοπο κορμὶ στὴν ἀνάπαψι καὶ τὴν τυραννισμένη ψυχή τους στὴ χαρά, ἐσυνάζοντο ὅλοι νέοι καὶ νηές, γέροντες καὶ γρηές, παιδιὰ καὶ κορίτσα ἐπάνω στ' ἀλῶνι, ἐμπρὸς στὸ πυργωτὸ κονάκι τοῦ ἀφέντη κ' ἔτσι διαλαλοῦσεν ὁ κήρυκας:

—Ἀκοῦστε, χωριανοὶ κι' ἂς λέει ὁ κόσμος!... Σήμερα παλεύει ὁ Μῆτρος Μπούρας μὲ τὸ γιὸ τοῦ τάδε!.. Κερνάει τ' ἀφεντικὸ καὶ παίζουν τὰ τούμπανα!...

Μιὰ φορὰ ὅμως δὲν εἶπε «τὸ γιὸ τοῦ τάδε». Εἶπε τὸν Διονύση Χάλη.

Ὁ Μῆτρος Μπούρας ἦταν χωριανὸς καὶ τὸν ἐγνώριζαν ὅλοι. Ὅλοι ἤξευραν τῆς χήρας τὸν ἀκριβογιὸ καὶ τὸν ἀρρεβωνιαστικὸ τῆς Σμάλτως τῆς λεβεντονιᾶς. Ἦταν πρῶτος στὸ πάλεμα καὶ κανεὶς δὲν ἀποτολμοῦσε νὰ ἔβγη στ' ἀλῶνι μαζί του. Καὶ ἦταν γιὰ τοῦτο καύχημα τοῦ Σέχη καὶ ζωντανὴ ντροπὴ ὅλων τῶν ἄλλων περίγυρω χωριῶν.

Ὁ Διονύσης Χάλης ὅμως ἦταν ἀπὸ ἄλλο σύνορο, πέρα ἀπὸ τῆς Σοφάδες καὶ κανεὶς δὲν τὸν ἤξευρε. Ἀκουστὰ τὸν εἶχαν μόνον πολλοὶ πῶς εἶνε φοβερὸς παλαιστὴς καὶ ταῖρι δὲν ἔχει στὸν κάμπο τὸν Λαρισσινὸ καὶ τῆς Καρδίτσας τὸν κάμπο. Τὸν εἶδαν οἱ γέροντες οἱ φρόνιμοι καὶ ἀνατρίχιασαν. Τὸν εἶδαν τὰ παλληκάρια καὶ ἐλύθηκαν τὰ γόνατά τους. Πάει τὸ χωριό τους τὴν 'πῆρε τὴ ντροπή!...

—Μάνα μου! ἐψιθύρισε κ' ἡ λεβεντονιά.

Κ' ἐχλώμιανε σὰν τὸ κερί!

* *
*

Χτυποῦν τὰ τούμπανα καὶ φυσοῦν οἱ καραμοῦζες. Ἀναταράζεται ἡ γῆ καὶ ὁ ἀέρας πασίχαρος διαλαλεῖ τὸν λαμπρὸν ἀγῶνα. Κ' ἐμπρὸς ἀνάμεσα στ' ἀλῶνι ποῦ ἐσχημάτισε στρογγυλοκαθισμένος ὁ λαός, φαίνονται οἱ δύο παλεστὲς γυμνοί, ὁλόγυμνοι. Μόνον τὸ κοντὸ πέτσινο βρακί, στὴ μέση δεμένο κομποθυλιά, σκεπάζει τ' ἀμελέτητα μέλη των. Κάτω ὅμως ἀπ' αὐτὸ προβάλλουν λαχταριστὰ τὰ μηριὰ καὶ οἱ στρογγυλοὶ ἁρμοὶ τῶν γονάτων καὶ οἱ κνῆμες μεστωμένες καὶ τὰ τορνευτὰ σφυρὰ καὶ τὰ πλατειὰ ποδάρια τους. Κ' ἐπάνω φαίνονται τὰ στήθη μάρμαρο καὶ οἱ ρῶγες τῶν βυζῶν χαλκοκόκκινες κάθονται στὰ γλυπτὰ στέρνα καὶ ἁπλόνονται ζερβόδεξα καμαρωτοὶ οἱ ὦμοι κ' ἐπάνω στὰ χυτὰ λαιμοτράχηλα πυργώνεται τὸ κεφάλι σμιλευτό, μὲ τὰ κατσαρὰ μαλλιὰ καὶ τὸ μουστάκι στριμμένο. Οἱ βραχίονες σιγοτρεμάμενοι προδίνουν τοὺς χαλυβένιους μῦς καὶ τὰ νεῦρα τ' ἀλύγιστα.

Ἔρχονται μέσα στ' ἀλῶνι καὶ χαιρετοῦν εὐγενικὰ μὲ τὸ κεφάλι τὸ λαὸ οἱ δύο παλεστές. Ἕνας χωριάτης χύνει ἀπὸ τὴ μαύρη στάμνα τὸ λάδι στὴ φοῦχτα τους. Κ' ἐκεῖνοι ἀλείφουν μὲ τὸ λάδι τὰ στήθη, τοὺς βραχίονας, τὰ λαιμοτράχηλα, τὰ μηριά, ἕως κάτω στὰ σφυρά. Ἀλείφουν ἀκόμη καὶ τὸ πέτσινο βρακί τους. Ἔπειτα μὲ τὰ χέρια ριχμένα κάτω, σκᾶνε τὰ δάχτυλά τους σὰν σκάστρες προκλητικά:

—Κράπ!... κραπκράπ!...

Καὶ προβαίνουν ἕνας ἀπὸ τὴ μία πλευρὰ καὶ ἄλλος ἀπὸ τὴν ἄλλη ἀργοκίνητοι, βεργολυγιστοὶ μὲ βῆμα ἐλαφρὸ καὶ μεγαλοπρεπές, μὲ τοὺς μῦς τεντωμένους ὅλους, μὲ τὸ σῶμα ὀρθὸ καὶ ἀλύγιστο ποῦ λὲς τόρα θὰ ψηλώσουν στὸν οὐρανό. Ἀδιάφοροι στὸν σαχλολογοῦντα γύρω κόσμο, στρέφουν τὰ μάτια κάτω στὸν πράσινο κάμπο καὶ ἀντίπερα στὰ γαλανὰ βουνὰ τῆς Γκούρας, σταυραετοὶ λὲς κ' ἐκλέγουν τὴ βουνοκορφή, ὅπου θὰ πετάξουν νὰ εὕρουν ποθητὸ σύντροφο. Κ' ἔπειτα μ' ἕν' ἄλλο προκλητικὸ κράπ! κραπκράπ!... τῶν δαχτύλων γυρίζουν ἀντιμέτωποι καὶ ρίχνουν ράθυμα ἀλλὰ βαρειὰ τὰ χέρια ὁ ἕνας στὸν ὦμο τοῦ ἄλλου καὶ κυττάζονται ἄγρια, πεισμωμένα.

—Σ' ἔφαγα!

—Σ' ἔφαγα!...

Ἀλλ' ἀντὶ ν' ἀλληλοφαγωθοῦν, ὅπως λέγουν, παραιτεῖ ἕνας τὸν ἄλλον ἐλεύθερο καὶ μ' ἕνα κράπ! κραπκράπ!... σύγχρονο καὶ προκλητικό, ἀρχίζουν πάλι τὴν ἀντίθετη περιστροφή τους, μὲ τὸ ἴδιο βάδισμα καὶ τὴν ἴδια μεγαλοπρέπεια.

Καὶ τὰ τούμπανα χτυποῦν, φυσοῦν οἱ καραμοῦζες καὶ ὁ ἀέρας πασίχαρος διαλαλεῖ στὰ τετραπέρατα τὸν λαμπρὸν ἀγῶνα.

* *
*

—Τόρα δὲν ἔχει χωρατά!

—Δὲν ἔχει χωρατά!!

Οἱ δύο παλεστὲς ἁρπάχθηκαν στὰ χέρια. Ἔπαψαν πλέον τὰ χωρατὰ καὶ οἱ εὐγενικὲς θωπεῖες. Οἱ δύο λέοντες ποῦ ἔπαιζαν πρὶν κ' ἐθωπεύοντο ξαπλωμένοι ἐπάνω στὴν παχειὰ χλωρωσά, κάτω ἀπὸ τὸν ἀνοιξάτικον ἥλιο κ' ἐδαγκάνοντο ἄκακα ἢ ἐγλείφοντο τρυφερά, ἀναψαν τόρα. Ἴσως ὁ πράσινος τάπητας, ὁ ζεστὸς ἥλιος ἴσως, ἐκέντησε τὸ λαθροκρυμμένο στὴν ψυχή τους χτηνῶδες πάθος καὶ πέφτουν μανιωμένοι ἐναντίον ἀλλήλων. Ἀνήμερη χοχλάζει ἡ ψυχή τους σπίθες πετοῦν τὰ μάτια τους. Δὲν ἔχουν πλέον οἶκτο οὔτε ἔλεος!...

Οἱ δύο παλεστὲς ἁρπαγμένοι τόρα ἀπὸ τοὺς ὤμους, στυλώνουν τὰ πόδια τους θεμελιωμένα στὴ γῆ, καμαρώνουν τὰ κορμιά τους ἐμπρὸς καὶ στέκουν ἀκίνητοι. Τὸ πρόσωπό τους ἤρεμο, δὲν δείχνη τὴν ἀγωνία τῆς ψυχῆς, οὔτε τῶν νεύρων τὴ μεγάλη προσπάθεια. Κυττάζουν μόνον, ἀντίθετα κυττάζουν μὲ τὰ μάτια τους τὰ μεγάλα, τὰ ἐκπληκτικῶς ἀνοιχτὰ καὶ λὲς πῶς κυττάζουν, πῶς ψαχουλεύουν τὸν ὁρίζοντα, νὰ ἰδοῦν καὶ νὰ μετρήσουν σὲ ποιὸν πλατὺν κάμπον ἢ σὲ ποιὰ κυματοῦσα θάλασσα θὰ ξεσφεντονίσουν ἀλύπητα τὸν ἀντίπαλό τους.

—Δὲν ἔχει χωρατά!

—Ὄχι· τόρα δὲν ἔχει χωρατά!...

* *
*

Ἔξαφνα ὅμως νὰ ποῦ ἐξερριζώθηκαν τὰ δύο κορμόδεντρα. Ὁ Χάλης ἐγονάτισε μὲ τὸ ἕνα πόδι στὴ γῆ στρωμένο. Τὸ ἄλλο λυγισμένο στὸ γόνατο, γίνεται ἀκίνητο θεμέλιο τοῦ λοιποῦ σώματος. Καὶ μὲ τὰ χέρια τ' ἁπλωτά, τοὺς μακροὺς καὶ χαλυβένιους βραχίονας, κολλητοὺς στὴ μέση τοῦ Μπούρα, πάσχει νὰ τὸν φέρη κοντά του, νὰ τὸν λυγίση νὰ τὸν κρεμνίση προσπαθεῖ σωρὸ κουβάρι ἀπὸ 'πάνω του.

Ἐκεῖνος ὅμως σκυφτὸς ὀλίγο, μὲ τὸ σθένος τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ κορμιοῦ τὴ δυσκαμψία ὁπλισμένος, στέκει ἀκλόνητος σὰν βράχος κ' ἐπικάθετ' ἐπάνω του καὶ τοῦ σπρώχνει μὲ τὸν βαρὺν ὄγκο του, ἕτοιμος νὰ τὸν γκρεμνίση κάτω τ' ἀνάσκελα νὰ βάλη τὴ ράχη του στὸ χῶμα. Ἔτσι μόνον θὰ συμαδευθῆ ἡ νίκη του.

Ὁ λαὸς περίγυρα στρογγυλοκαθισμένος, ὁλόρθος εἴτε σκυφτός· οἱ νέοι καὶ οἱ γέροντες· οἱ νηὲς καὶ οἱ γρηές· τ' ἀνήλικα παιδιὰ σερνικοθύλικα, κυτταζουν τοὺς δύο πα εστὲς μὲ φρίκη καὶ τρόμο. Εἶνε ἀληθινὰ ἐκεῖνος ὁ γοματλστός, ὁ Διονύσης Χάλης ὁ Σοφαδίτης! Κ' εἶνε ὁ ἄλλος ιό σκυφτός, σὰν βουνὸ ἐπάνω του ὁ Μῆτρος Μπούρας, ὁ χωριανός τους! Παλεύουν ἀλήθεια, ἄνθρωποι μὲ κρέατα καὶ κόκκαλα, ἐργάτες τοῦ χωραφιοῦ σὰν καὶ αὐτοὺς καὶ σὰν κι' αὐτοὺς φτωχοὶ καὶ κακόμοιροι; Ἢ μήπως εἶνε δράκοι τῶν παραμυθιῶν, ἐκεῖνοι ποῦ παλεύουν γιὰ τῆς βασιλοπούλας τὰ δροσάτα νιάτα; Ἢ μήπως τάχα εἶνε ὁ Διγενῆς, τῆς παραδόσεως ὁ τρομερὸς ἥρωας, ποῦ παλεύει μὲ τὸ Χάρο γιὰ τὴν ἀκριβὴ ζωή του;

Δὲν εἶνε ὄχι δράκοι· δὲν εἶνε οὔτε ὁ Διγενὴς κι' ὁ Χάρος. Εἶνε οἱ δύο χωριάτες ὁλοζώντανοι, εἶνε ὁ Χάλης ὁ περίφημος καὶ ὁ Κράπας ὁ χωριανός τους. Καὶ δὲν παλεύουν οὔτε γιὰ τὰ νιάτα τῆς βασιλοπούλας οὔτε γιὰ τὴν ἀκριβὴ ζωή. Παλεύουν καὶ ἀγωνίζονται γιὰ νὰ τιμήσουν τόνομα καὶ τὸ χωριό τους.

Ὁ Μῆτρος Μπούρας γελᾶ καὶ ἀναπαύεται. Δὲν προσμένει τόρα παρὰ τὴν κατάλληλη στιγμὴ ποῦ μ' ἕνα ἐπιτήδειο ἀναστήκωμα, θὰ στείλη τὴ ράχη του νὰ φάγη χῶμα, νὰ δείξη φῶς φανερὰ στὸν κόσμο τὴ νίκη του. Γελᾶ καὶ ἀναπαύεται καὶ δὲν προσέχει τὰ ἐπίβουλα πασπατεύματα τοῦ ἐχθροῦ, ἀνάμεσα στὰ σκέλια του.

—Ἄχ! ἀντήχησεν ἔξαφνα φοβερὴ κραυγή.

Ἐσώπασε μὲ μιᾶς τὸ τούμπανο κ' ἐβουβάθηκαν οἱ καραμοῦζες, λὲς καὶ νέκρα ἐπλάκωσε τὴν πλᾶσι.

Ὄχι, δὲν ἐπλάκωσε νέκρα τὴν πλᾶσι. Ὁ Μῆτρος Μπούρας κείτεται βαρὺς στὸ χῶμα καὶ βογγομαχᾶ σὰν πληγωμένο ἀγριοδάμαλο.

—Ἄχ! ἐβγῆκε δυνατὸ καὶ ἀπὸ τῷ στόμα τῆς Σμάλτως τῆς λεβεντονιᾶς.

Καὶ τόρα κάτω στὸ Σέχη, στὸ ἰδιόχτητο χωριὸ τοῦ Νάση Νοῦσα, τὸ πάλεμα ἔχουν ἀκόμη μόνη διασκέδασί τους οἱ Καραγκούνηδες. Κάθε γιορτὴ καὶ σχόλη τῆς ἀνοίξεως, ὅταν ἠμποροῦν ν' ἀφίσουν τὸ ἔργο τους τὸ βαρύ, νὰ παραδώσουν τὸ κατάκοπο κορμὶ στὴν ἀνάπαψι καὶ τὴ βασανισμένη ψυχή τους στὴ χαρά, συνάζονται ὅλοι νέοι καὶ νηές, γέροντες καὶ γρηές, παιδιὰ καὶ κορίτσα ἐπάνω στ' ἀλῶνι, ἐμπρὸς στὸ πυργωτὸ κονάκι τοῦ ἀφέντη κ' ἔτσι διαλαλεῖ ὁ κήρυκας:

—Ἀκοῦστε χωριανοὶ κι' ἂς λέει ὁ κόσμος!... Σήμερα παλεύει ὁ τάδες μὲ τὸν τάδε.... Κερνάει τ' ἀφεντικὸ καὶ τὰ τούμπανα παίζουν....

Μὴν ξεχνᾶτε ὅμως τὸ πάθημα τοῦ Μήτρου Μπούρα!

Α. Καρκαβίτσας.

ΟΙ ΦΥΤΟΦΘΕΙΡΕΣ

Οἱ φυτόφθειρες ἀνήκουσιν εἰς τὰς *Ἀφίδας* καὶ ὀνομάζονται κοινῶς *μιλίγγρα*. Προξενοῦσι δὲ βλάβας εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ καλλιεργούμενα φυτά, καθ' ὅσον ἀπορροφῶσι τοὺς χυμοὺς αὐτῶν. Τινὰ τῶν ἐντόμων τούτων χαρακτηρίζουσι κηκίδες ὑφ' ἃς κρύπτονται. Εἰς τὰς *Ἀφίδας* ἀνήκει καὶ ἡ ἀπαίσιος νόσος τῶν ἀμπέλων, φυλλοξήρα ἡ φθοροποιός. Πλὴν τοῦ μᾶλλον βλαπτικοῦ *σιτζοτεύρου* (lanigera Hausm), ἀναφέρομεν τοὺς πλέον γνωστοὺς φυτοφθείρας, ἤτοι τῆς ῥοδῆς(Aphis Rosae)τῆς ῥοδακινέας (Aphis Persicae.A.Amigdali)τῆς μηλέας (A. Mali),τῆς δαμασκηνέας, τῆς ἀκταίας,τοῦ φασιόλου, τοῦ πέπωνος κτλ. Περὶ τῶν φυτοφθείρων, οἵτινες ζῶσι κατὰ πληθύας, ἔχομεν τὰς περιφήμους μελέτας τῶν Réaumur. Degeer καὶ Bonnet.

Τὰ θήλεα ἔντομα εἶνε γενικῶς ἄπτερα κατ' ἀντίθεσιν τῶν ἀρρένων ἄτινα ἔχουσι πτερά. Ἐμφανίζονται δὲ κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ ὑπάρχουσι διαρκούσης τῆς ἀνοίξεως καὶ τοῦ θέρους. Δίδουσι δὲ ζωὴν εἰς 8 ἕως 9 γενεὰς ζωοτόκους, διὰ παρθενογονίας, δηλονότι ἄνευ ὀχείας, καὶ διαφέρουσι τῶν ὠοτόκων, οὐχὶ μόνον κατὰ σχῆμα, τὰ πτερὰ ἐνίοτε, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα τὰ ὁποῖα εἶνε ἁπλούστερα.

Ἐπερχομένου τοῦ φθινοπώρου τὰ πραγματικὰ θήλεα ἔντομα ἐρχόμενα εἰς ὀχείαν μετὰ τῶν πτερωτῶν ἀρρένων γεννῶσιν ὠά, ἄτινα ἐκκολαπτόμενα τὴν ἄνοιξιν δίδουσι τὴν ζωοτόκον γενεάν, διὰ τῆς ὁποίας προκύπτει μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος ἄπειρος ἀριθμὸς ἐντόμων διαρκοῦντος τοῦ θέρους. Γνωστὰ τυγχάνουσι τὰ περίφημα πειράματα τοῦ Καρόλου Bonnet,γενόμενα κατὰ τὸ 1743.

Σημ. Ἀποσταλεὶς ὑπὸ τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τοῦ «Ἀθηναϊκοῦ Συλλόγου», οὗ τυγχάνω καθηγητὴς τῆς πρακτικῆς γεωπονίας καὶ ἐλαιουργίας ἐν τῇ Λαϊκῇ αὐτοῦ Σχολῇ, μετέβην εἰς τὰς 2 Μαΐου ἐ. ἔ. εἰς Καλύβια Χασιᾶς τῆς Ἀττικῆς, ὅπως διδάξω τοῖς χωρικοῖς τὰ περὶ περονοσπόρου, διανείμω δὲ συγχρόνως πρακτικὰς ὁδηγίας μου κατὰ τοῦ παρασίτου τούτου ἐκδοθείσας δαπάναις τοῦ αὐτοῦ Συλλόγου. Κατὰ τὴν μικρὰν ἐκεῖ διαμονήν μου πλεῖστοι καλλιεργηταὶ μοὶ ἐζήτησαν πληροφορίας περὶ τῆς καταπολεμήσεως τῆς μιλίγγρας. Ἡ Προθύμως ὑπέδειξα αὐτοῖς τὰ προχειρότερα μέσα ὑποσχεθεὶς ἅμα ν' ἀποστείλω πρὸς τὸν φιλοξενώτατον ἐπιστήμονα ἰατρὸν κ. Προκόπιον Παπαδημητρίου σχετικὴν πραγματείαν, ὅπερ ἤδη πράττω.Καὶ οἱ φιλοπονώτατοι Μενιδιᾶται, οὓς ἐπεσκέφθην εἰς τὰς 15 τοῦ ἰδίου μηνός, διὰ τὸν αὐτὸν σκοπόν, μοὶ ἐζήτησαν ἐπίσης πληροφορίας ἐπὶ τῆς καταπολεμήσεως τῆς μιλίγγρας.

Ὑπολογίζων οὗτος, ὅτι ἓν μόνον θῆλυ δύναται νὰ δώσῃ γέννησιν εἰς 90 γενεὰς συνεπέρανεν ὅτι, κατὰ τὴν ὀγδόην γενεὰν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐντόμων δύναται ν' ἀνέλθῃ εἰς 441, 461, 010, 000, 000.

Εὐτυχῶς οἱ φυτόφθειρες ἔχουσι πολλοὺς ἐχθροὺς ἐξ ὧν ἀναφέρομεν τὰς κάμπας Icneumonidi (Aphidius), Sirfidi, Coccinelle καὶ Hemerobie. Προσέτι φυτικὰ τινὰ παράσιτα ἐπιφέρουσιν ὡσαύτως καταστροφάς. Τοιαῦτα παράσιτα εἶνε ἡ Entomophtora Aphidis Hoffm, E. planchoniana Corn καὶ E. Sphaerosperma. Εἶνε μήκυτες ἀνάλογοι πρὸς τὸν Empusa muscae τῶν κοινῶν μυιῶν. Πραγματευόμενοι περὶ τῶν φυτοφθείρων καλὸν εἶνε νὰ εἴπωμεν τινὰ περὶ τῶν ἀχωρίστων συντρόφων αὐτῶν, τῶν μυρμήκων.

Παρατηρεῖται ὅτι τὰ προσβεβλημένα ὑπ' αὐτῶν φυτὰ γέμουσι συνήθως μυρμήκων. Οἱ παλαιοὶ ἀπέδιδον τοῦτο εἰς ἁπλῆν φιλίαν.

Κατὰ παρατηρήσεις ὅμως τῶν Λινναίου, Bonnet καὶ Πέτρου Huber, τοῦ ἀκαμάτου περὶ μυρμήκων συγγραφέως, ἀπεδείχθη ὅτι ὁ συγχρωτισμὸς τῶν ἐντόμων τούτων στηρίζεται ἐπὶ τοῦ συμφέροντος. Οἱ φυτόφθειρες φέρουσιν ὄπισθεν δύο σωληνίσκους, περιέχοντας σακχαρώδες ὑγρὸν χρησιμεῦον ὡς πρώτη τροφὴ τῶν νεογνῶν. Οἱ μύρμηκες ἐπειδὴ ἀγαπῶσι πολὺ τὸ ὑγρὸν τοῦτο συντελοῦσιν εἰς τὴν ἔκκρισιν αὐτοῦ διὰ καταλλήλου ἐνεργείας τῶν κεραιῶν αὐτῶν. Οἱ φυτόφθειρες φαίνεται ὅτι δὲν δυσαρεστοῦνται ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν μυρμήκων καθότι, ἐνῷ δύνανται ν' ἀπομακρυνθῶσιν ἢ νὰ πετάξωσι, προκειμένου περὶ τῶν ἀρρένων, δὲν πράττουσι τοῦτο. Τὰ παράπονα λοιπὸν ἑνίων καλλιεργητῶν ἀγνοούντων τὸν συγχρωτισμὸν τοῦτον καὶ ἀποδιδόντων τὰς βλάβας εἰς τοὺς μύρμηκας δὲν ἔχουσιν ὑπόστασιν. Ἀπόδειξις εἶνε ὅτι, ἐὰν διά τινος μέσου ἀφαιρεθῶσι οἱ φυτόφθειρες ἐκ τοῦ φυτοῦ, οἱ μύρμηκες θὰ φύγωσι καὶ τὸ φυτὸν ἀπαλλασσόμενον ἀναδίδει νέους βλαστούς.

Μέσα καταπολεμήσεως.

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς καταπολεμήσεως τῶν φυτοφθείρων ἀναφέρομεν ὅτι ὁ Δρ Πελλιὸν ἐπέτυχε κάλλιστα ἀποτελέσματα μεταχειρισθεὶς ρουμπίναν ἐναντίον τοῦ *σριζοκεύρου* (lanigera) καὶ τῶν τῆς ροδακινέας, ἑσπεριδοειδῶν ῥακιδίων, κερασεῶν, ροδεῶν, δαμασκηνεῶν, μηλεῶν, πεπονεῶν, ἀραβοσίτου κτλ. Ὡς ἐαρινὴν θεραπείαν ὁ Dr Pellion καὶ ὁ καθ. Σοννῖνος συμβουλεύουσι διὰ τὸν *Σριζόκευρον* τὴν χρῆσιν γαλακτώματος πιττελείνης εἰς ἀναλογίαν 1 %. Τὸ γαλάκτωμα μεταχειριζόμεθα χρίοντες διὰ πινέλλου τὰ προσβεβλημένα μέρη τοῦ φυτοῦ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε πανταχοῦ νὰ εἰσέλθῃ ἡ πιττελείνη.

Ἐννοεῖται ὅμως ὅτι ἡ θεραπεία πρέπει νὰ γίνηται ἐφ' ἱκανῆς ἐκτάσεως, διότι ἄλλως εἶνε ἐπόμενον νὰ μολυνθῶσι πάλιν τὰ φυτά. Ἡ πιττελείνη, ἐπειδὴ δύναται νὰ *καύσῃ* τὰ τρυφερὰ φύλλα, δὲν συνιστᾶται διὰ τὰ *τέλικατα* προπάντων φυτά, ὅπως λ. χ. τὴν ροδακινέαν, ροδῆν κτλ. Δίδει ὅμως εὐάρεστα ἀποτελέσματα διὰ τὴν δαμασκηνέαν καὶ μηλέαν. Ὅσον διατόγαλάκτωμα σάπωνος μετὰ πετρελαίου, τὸν διθειοῦχον ἄνθρακα, τὴν βεζίνην, τὸ ἀφέψημα καπνοῦ,[1] τὴν πότασαν ἢ τὰς ἐπιπάσεις διὰ κόνεως καπνοῦ, πυρέθρου κοινῶς *σκόνη γιὰ τοὺς ψύλλους* κτλ. εἶνε δραστήρια ἐντομοκτόνα καὶ δύνανται νὰ δώσωσι ἀποτελέσματα ἀξιόλογα καταλλήλως ἐφαρμοζόμενα.

Ἡ τέφρα, ἡ ἄσβεστος, τὸ θεῖον κτλ. ἐνεργοῦσιν ἄνευ ἀποτελέσματος. Ὁ Δρ Πελλιὸν παρεσκεύασε διάλυσιν δ' ὁμβρίου ὕδατος καὶ ῥουμπίνης εἰς ἀναλογίαν 2 %₀ κατ' ὄγκον ἤτοι 2, 38 % κατὰ βάρος. Ἡ διάλυσις αὕτη εἶχε χρῶμα ἐρυθρομέλαν καὶ δὲν ἄφινεν εἰμὴ ἴχνη τινὰ ἰζήματος. Δι' αὐτῆς ἐράντισε φυτὰ προσβεβλημένα ὑπὸ τοῦ *Σριζοκεύρου* μεταχειρισθεὶς ἀντλίαν τοῦ κ. Μπορίου. Μετὰ τὸ ράντισμα τοῦτο παρετήρησεν, ὅτι δὲν ὑπῆρχον πλέον φυτόφθειρες. Συμβαίνει ἐν τούτοις μετὰ τὸ ράντισμα νὰ ἔρχωνται νέα ἔντομα ἐπομένης γενεᾶς, ὅτε ὀφείλομεν νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν τὴν ἐργασίαν ταύτην. Εἴπομεν ὅτι ὁ κ. Πελλιὸν μετεχειρίσθη ἀντλίαν συστήματος Μπορίου εἰς τὴν ὁποίαν προσέθεσε ψεκαστῆρα τοῦ Riley. Ἐκ τούτου λαμβάνων οὗτος ἀφορμὴν παρατηρεῖ, ὅτι ἡ ἀντλία τοῦ κ. Δελ Τάλλια, ἧς εἰκόνα παραθέτομεν, εἶνε καταλληλοτέρα δι' ὑψηλὰ δένδρα, διότι στέλ-

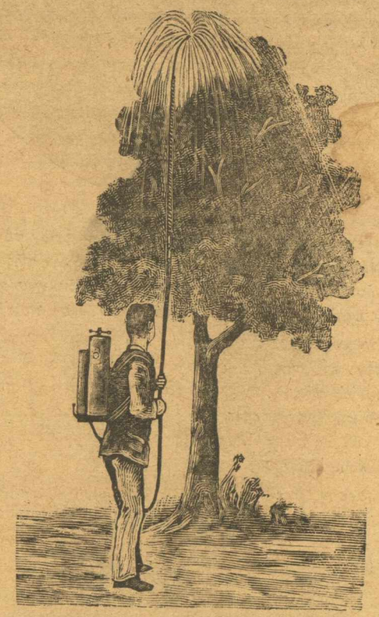

λει τὸ ὑγρὸν μετὰ δυνάμεως. Προστίθεται δὲ σωλὴν μήκους 4 μέτρων, ἀποτελούμενος ἐκ τεμαχίων καὶ ἐπομένως δυνάμενος νὰ βραχυνθῇ κατὰ τὰς ἀνάγκας. Διὰ τοὺς φυτοφθείρας τῆς ροδῆς μετεχειρίσθη διάλυσιν τῆς ρουμπίνης εἰς ἀναλογίαν 1 1[2—2 %₀ κατ' ὄγκον. Δόσις 2, 50 %₀ δύναται νὰ καύσῃ τ' ἄκρα τρυφερῶν βλαστῶν ἄνευ περαιτέρω βλάβης. Εἰς τὴν θεραπείαν ταύτην δύνανται νὰ ὑποβληθῶσιν αἱ ροδακινέαι, δαμασκηνέαι καὶ κερασέαι, ἅμα τῇ ἐμφανίσει τῶν πρώτων ἐντόμων. Τὸ ράντισμα πρέπει νὰ εἶνε λεπτότατον καὶ νὰ ἐκτελῆται κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε τὸ ὑγρὸν ἀφθόνως νὰ βρέχῃ παντοχοῦ τὰ φύλλα καὶ προπάντων τὰ *στριμμένα*. Τῶν πεπονεῶν, καρπουζεῶν, κολοκυνθεῶν κτλ. πρέπει νὰ βρέχηται ἡ κάτω ἐπιφάνεια τοῦ φύλλου. Μεταχειριζόμενοι τὴν θεραπείαν ταύτην, λέγει ὁ Dr Oscar Visart βοηθὸς τοῦ καθηγητοῦ τῆς γεωργικῆς ἐντομολογίας ἐν τῇ ἀνωτέρᾳ Βασ. Γεωργικῇ Σχολῇ τοῦ Πόρτιτσι, ἀπαλλασσόμεθα τῶν βλαπτικῶν τούτων ἐντόμων. Τέλος γνωρίζομεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας, ὅτι ἡ rubina καὶ pittelina πωλεῖται παρὰ τῷ κ. A. Petrobelli εἰς Padova.

Ἀλέξ. Ν. Γεωργακόπουλος.

1. Ἐν Μόσχᾳ ἱδρύθη πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ὑπὸ τοῦ κ Βογδάνωφ κατάστημα παρασκευῆς ἀφεψήματος καπνοῦ. Τοῦ καταστήματος τούτου ἀντιπρόσωπος ἐν Ἑλλάδι τυγχάνει ὁ κ. Ἀθ. Σ. Κρῖνος. (ὁδὸς Αἰόλου ἀριθ. 169.

Ἡ ἔκδοσις κομψοῦ τόμου τῶν ποιημάτων τοῦ Ἀχιλλέως Νέη ὀφείλεται εἰς τὴν γενναιοφροσύνην τῆς ἄνω ξένης κυρίας, ἡ ὁποία ἐδείχθη ἐν εἴδει Μαικήνα πρὸς τὸν ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Νέη κρυπτόμενον νέον ποιητήν.

Τὴν εὐγενῆ αὐτῆς πρᾶξιν, τὴν ὁποίαν ὑπηγόρευσεν ἡ καλλιτεχνική της ψυχή, δὲν δύναται παρὰ νὰ χαιρετίσῃ εὐφροσύνως πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὰ γράμματα καὶ πονῶν διὰ τὴν ἠδικημένην φιλολογίαν μας εὐχόμενος ὅπως χρησιμεύσῃ καὶ ὡς παράδειγμα εἰς τοὺς φιλοπροόδους καὶ εὔρῃ καὶ ἄλλους μιμητάς.

Σήμερον δημοσιεύομεν ἐπιστολὴν τοῦ μεγάλου μας ποιητοῦ Στ. Μαρτζώκη σταλεῖσαν πρὸς τὸν μουσόληπτον Ἀχιλλέα Νέη ἐπιφυλασσόμενοι νὰ πραγματευθῶμεν καὶ ἡμεῖς περὶ τῶν ποιημάτων του προσεχῶς.

Ἀγαπητὲ Ἀχιλλέα.

Σ' εὐχαριστῶ διὰ τὸ ὡραιότατο βιβλιαράκι σου, τὸ ὁποῖο ἐδιάβασα μὲ πολὺ εὐχαρίστησι καὶ προσοχή. Μὴν ἔχοντας καμμία ἀξίωσι εἰς τὴν τεχνοκριτική, σοῦ λέω ἁπλᾶ τὴν ταπεινή μου γνώμη.

Ἂν τὰ ποιήματά σου παρουσιάζουν ἐδῶ κ' ἐκεῖ μερικὲς ἔλλειψες ὡς πρὸς τὴ φόρμα, ὅμως μέσα τους ὑπάρχουν τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα, ποῦ κάνουν τὸν ἀληθινὸ ποιητή, καὶ μᾶς δείχνουν κάτι τι νέο καὶ ἀσυνείθιστο.

Αὐτή, ἀγαπητέ μου φίλε, εἶνε ἡ ταπεινή μου γνώμη, καὶ ἂν σοῦ κάνω κάποια μικρὴ παρατήρησι, σοῦ τὴν κάνω ὄχι γιὰ ἄλλο, ἀλλὰ γιατὶ ξέρω τὴ μόρφωσί σου καὶ ὅτι καὶ σὺ πολὺ καλὰ καταλαβαίνεις τί ἔχει νὰ 'πῇ τέχνη.

Πρόθυμος φίλος
Στέφανος Μαρτζώκης.

Ἀθήνα, 10 Ἰουλίου 1899.

ΑΠΟ ΤΕΣ «ΠΙΚΡΟΔΑΦΝΕΣ»

Η ΡΟΔΟΜΑΓΟΥΛΗ

Καὶ κοιμισμένη καὶ ξυπνὴ
καὶ ὅταν 'ς τὸν ἀργαλειὸ δουλεύῃ
καὶ ὅταν λευκαίνῃ 'ς τὸν γιαλὸ
καὶ ὅταν 'ς τὰμπέλι της κλαδεύῃ
καὶ ὅταν γελάῃ καὶ ὅταν δακρύζῃ,
πάντα ἡ παρθένα κοκκινίζει.

Καὶ ἡ μανοῦλά της θωρεῖ
τὰ φλογισμένα μάγουλά της
καὶ νοιώθει ἄρραστη χαρὰ
καὶ λέει μ' ἐλπίδα 'ς τὴν καρδιά της:
«Τὰ ρόδινα καὶ ἀρρᾶτα κάλλη
τῆς κόρης μου δὲν τᾶχει ἄλλη».

Ὦ! τὴν μανούλα τὴν γλυκειά,
τί τύχη μαύρη τὴν προσμένει...
καὶ ποιὸς σκληρὸς νὰ τῆς τὸ εἰπῇ
'ς τὴν κόρη της τὴν χαϊδεμένη
πῶς τοῦ χτικιοῦ ἡ φαρμακάδα
χαρίζει αὐτὴν τὴν κοκκινάδα;

Ἰ. Π. Ἰωαννίδης

ΤΟ ΚΕΝΤΗΜΑ ΤΗΣ ΧΡΥΣΑΙΔΩΣ

(Συνέχεια καὶ τέλος).

«Ὅτι στὸν κόσμο κἂν καμμιὰ δὲν εἶναι ἄλλη ἄξια,
«Νὰ φκιάσῃ τὰ κεντίδια μου, τὰ ὡριοξομπλιάσματά μου!
«Πές μου, σ' ἀρέσει, Κωσταντῆ, τοῦ γάμου τὸ κανίσκι;

Ρίχνει τὰ μάτια ὁ Κωσταντῆς ἀπάνω στὸ μαντήλι
Κυττάζει καὶ θυαμαίνεται τῆς κόρης τὴν ἀξιάδα,
Ὅποῦ δὲν ἔχει ταῖρί της 'σ 'Ανατολὴ καὶ Δύση,
Στὴν ὁμορφιά, καὶ στὴ φωνή, στὴ γνώση, καὶ στὸ ξόμπλι.
Κυττάζει καὶ θυαμαίνεται, καὶ δὲν ἀπολογιέται,
Σὰ ναῦρισκε ἕνα φταίξιμο, σὰ ναῦρισκε ψεγάδι,
Κι' ἡ κόρη ἀπὸ τὴ βιάση της καὶ τὸν πολὺ καημό της,
Τοῦ λέει μ' ἀνυπομονησιά, καὶ μὲ κρυφὴ λαχτάρα:
—«Πές μου, σ' ἀρέσει, Κωσταντῆ, τοῦ γάμου τὸ κανίσκι;»

Κι' ὁ Κωσταντῆς, ποῦ τοῦ ἄρεσε τ' ὡριόπλουμο μαντήλι,
Πνιγμένος ἀπὸ τὴ χαρὰ γυρίζει καὶ τῆς λέγει:
—«Τί λές, Χρυσάϊδω μου γλυκειά; Τί λές, χρυσό μου ταῖρι;
»Πῶς δὲ μ' ἀρέσει, ἀφέντρα μου, τοῦ γάμου τὸ κανίσκι;
»Καὶ ποιὰ ἄλλη μπόρεσε ποτέ, καὶ ποιὰ ἄλλη θὰ μπορέσῃ,
»Στὸν κόσμο τέτοιο κέντημα ὡριόπλουμο νὰ φκιάσῃ,
»'Αλλὰ.... κατὰ τὸν πόθο μου, δὲν ἦναι καμωμένο!
»Τοῦ λείπει κάτι ἅγιο, κάτι πολὺ μεγάλο,
»Ἄχ! κάτι ποῦχαμε ποτέ, καὶ ποῦ μᾶς λείπει τώρα!»

Γεμίσανε ἀπὸ δάκρυα τοῦ Κωσταντῆ τὰ μάτια,
Καὶ στὰ πλατιὰ τὰ στήθια του σπαρτάριζε ἡ καρδιά του,
Σὰν νὰ ἤθελε νὰ πεταχτῇ... νὰ φύγῃ ... νὰ πετάξῃ,
Κι' ἡ κόρη χιλιοτρόμαξεν, ἀπὸ τὴν ταραχή του,
Καὶ τοῦ εἶπε μὲ γλυκειὰ φωνή, σὰν ἀπ' ἀγγέλου στόμα:
—«Μή, Κωσταντῆ μου, θλίβεσαι, καὶ μὴ βαρυγκομίζῃς,
»Μόν, πές μου, τί τοῦ λείπεται, καὶ ποιὸ τὸ φταίξιμό του,

»Κι' ἂν δὲν τὸ 'φκιάσει, ὅπως 'πῆς, κι' ὅπως ἐσὺ τὸ θέλεις,
»Τὴν ἀρραβῶνα γύρνα μου, καὶ μὴ μὲ κάμῃς ταίρι,
»Κι' ἐγὼ ἀπὸ τὸν πόνο μου, κι' ἀπὸ τὴν ἐντροπή μου,
»Θὰ κόψω τἀμαλλάκια μου, καὶ θὰ φορέσω μαῦρα,
»Καὶ θὰ πραβήσω μακρυά, μακρυὰ ἀπ' αὐτὸν τὸν τόπο,
»Σὲ μοναστήρι ξέμακρο, τὰ νειάτα μου νὰ κλείσω !»

Τότε γυρίζει ὁ Κωσταντῆς καὶ δακρυσμένος λέγει :
—«Πάρε κλωστὲς μεταξωτές, χρυσές, καὶ ἀσημένιες,
»Ποῦ νἄχουν τόσα χρώματα, ὅσα ἔχουν τὰ λουλούδια
»Τῶν λειβαδιῶν τὴν ἄνοιξη, τὸ Μάη, τὸ καλοκαίρι.
»Γαλάζιες, καταγάλαζιες, κίτρινες, ἄσπρες, μαῦρες,
»Κόκκινες, κρασοκόκκινες, τριανταφυλλιές, σκαρλάτες,
»'Ασπρόμαυρες, κεραμιδιές, κροκκιές, καφφιές, σταχτάτες,
»Πράσινες, καταπράσινες, ξανθιές, καὶ καστανάτες
»Καὶ γύρα, κι' ὁλοτρόγυρα ἀπὸ τὸν Παρθενῶνα,
»Φκιάσε μιὰ 'Ελλάδα ἀπέραντη, πανένδοξη, μεγάλη,
»Ποῦ νὰ ξαπλώνεται βαρειὰ σ' 'Ανατολὴ καὶ Δύση.
—» 'Ελλάδα τοῦ Θεμιστοκλῆ, 'Ελλάδα τοῦ 'Αλεξάντρου,
»Κι' ἀνάμεσα ἀπ' 'Ανατολή, κι' ἀνάμεσα ἀπὸ Δύση
»Φκιάσε μιὰ πόλη ξακουστή, ἐφτάλοφη, μεγάλη,
»Μὲ κυπαρίσσια ἀρίθμητα, μ' ὁλόλαμπρα παλάτια,
»Μὲ πύργους, κάστρα, καὶ τζαμιά, κι' ὁλάργυρα λιμάνια.
»Φκιάσε, σὰν κέρατο χρυσό, κι' ἕνα στενὸ λιμάνι,
«Κι' ἀπάνω του δυὸ μακρυὰ γεφύρια σιδερένια,
«Γεμάτα κοσμοσυνωφιά, ποῦ πάει πέρα - δῶθε.
«Στὸ στόμα αὐτοῦ τοῦ λιμανιοῦ καὶ παραμέσα ἀκόμα
«Καὶ παραέξω στὸ βαθὺ ποῦ μοιάζει, 'σὰν ποτάμι,
«Φκιάτε βαρκοῦλες ἄπειρες, φκιάσε καράβια μύρια,
«Ἄλλα νὰ τρέχουν μὲ φωτιά, κι' ἄλλα μὲ τὸν ἀγέρα,
«Ἄλλα νὰ πᾶνε 'πίσω, ἐμπρός, κι' ἄλλα νὰ σταματοῦνε,
«'Ανθρώπους καὶ φορτώματα νὰ μπάζουν καὶ νὰ βγάζουν,
«Κι' ἀπὸ τὴ δέξια τὴ μεριά, στοῦ λιμανιοῦ τὸ ἔβγα,
«Φκιάσε μιὰ ράχη ὥμορφη, μὲ σπίτια καὶ παλάτια,
«Κι' ἀπανωθιά, καταρραχῆς, πανώριο μοναστήρι,
«Μὲ τετρακόσια σήμαντρα, κι' ἑξῆντα δυὸ καμπάνες,
«Κάθε καμπάνα καὶ παπᾶς, καὶ σήμαντρο καὶ διάκος.
«Φκιάσε κι' ἐμπρὸς στὴν ἐκκλησιὰ ἀπέραντη πλατεία,
«Γεμάτη ἑλληνικὸ στρατό, πεζούρα καὶ καβάλλα,
«Σημαῖες, καὶ σπαθιὰ γυμνά, ντουφέκια καὶ κανόνια.
«Κι' ἐμπρὸς στὴ θύρα τὴν τρανή, τὴ μεσιακὴ τὴ θύρα,
«Βάλε φρουρὰ 'περήφανη, σὲ δυὸ γραμμὲς μεγάλες,
«Δυὸ τάγματα εὐζωνικά, μ' ὅλο παιδιὰ βουνίσια,
«Καὶ παραπίσω νἄρχωνται δυὸ μακρυά φουσᾶτα,
«Τῶνα ντυμένο στὰ χρυσᾶ, τ' ἄλλο ντυμένο μαῦρα,
«Στὸ ἕνα τὸ χρυσόντυτο νὰ εἶναι ὁ βασιλιᾶς μας,
«Καβάλλα σ' ἄτι ἀράπικο, μὲ τὸ σπαθὶ βγαλμένο,
«Καὶ στ' ἄλλο ὁ πατριάρχης μας, μὲ τὸ σταυρὸ στὸ χέρι,
«Κι' ὁλόγυρα στὴν ἐκκλησιά, καὶ γύρα στὴν πλατεία,
«Φκιάσε χιλιάδες χριστιανούς, ἄντρες παιδιά, γυναῖκες,
«Νὰ ἔρχωνται μ' ἀλλαλαγμό, νὰ μποῦνε ὅλοι μέσα
«Στὴν ἐκκλησιά, τὴ διάπλατη, στὸ μέγα μοναστήρι,
«Ν' ἀκούσουνε τὴ λειτουργιά, ποῦ ἦταν κυνηγημένη,
«Τόσους αἰῶνες σκοτεινούς, τόσους αἰῶνες μαύρους,
«Ν' ἀκούσουνε τὴ λειτουργιά, τὸ νιὸ «Χριστὸς ἀνέστη !»

«Φκιάσε Χρυσάϊδω μου γλυκειά, φκιάσε, χρυσό μου ταίρι,
«Φκιάσε 'στὲς τέσσερες γωνιὲς τῆς σκλάβας ἐκκλησιᾶς μας,
«Τέσσερα κάτασπρα τζαμιά, θεώρατα, μεγάλα
«Γυρμένα ξάπλα, κατὰ γῆς, συθέμελα πεσμένα,
«Σὰν πύργοι ξεθεμέλιωτοι, ξεσισμοδαρμένοι, ρέπιοι.
«Κάθε τζαμὶ κατάκοιτο, νὰ δείχνῃ κι' ἕναν τόπο :
«Τῶνα νὰ δείχνῃ τὴ Φραγκιά, καὶ τ' ἄλλο τὴ Ρωσσία
«Τὸ τρίτο τὴν 'Ανατολή, τὸ τέταρτο τὴ Μέκκα,

«Κάθε τζαμὶ ἀπὸ κάτω του νὰ ἔχῃ κι' ἕνα χό-ζα,
«Μὲ πασσουμάκια κίτρινα, καὶ πράσινο σαρίκι,
«Αἱματωμένον, κάτωχρο, νεκρό, ξεκοιλιασμένο.
«Καὶ ἐμπρὸς στὴ θύρα τὴν τρανή, τῆς ἐκκλησιᾶς τὴ θύρα,
«Φκιάσε σημαία κόκκινη, κατάχαμα ἁπλωμένη,
«Μ' ἕν' ἄσπρο μισοφέγγαρο, καὶ δίπλα του ἕν' ἀστέρι.

«Φκιάσε στὴν ἄκρη τοῦ γιεροῦ πρὸς τοῦ βορριᾶ τὸ μέρος,
«Μιὰ θυροπούλα ἀπόκρυφη, κι' ἕναν παπᾶ νὰ μπαίνῃ,
«Τὸ ἅγιο δισκοπότηρο στὰ χέρια του κρατῶντας,
«Γεμᾶτο, ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα,
«Κεῖνον τὸν ἴδιο τὸν παπᾶ, τὸν ἅγιο, τὸ φευγᾶτο,
«Νὰ ξαναπῇ τὰ γράμματα, καὶ νὰ ξακολουθήσῃ
«Τὴ λειτουργιά, ποῦ ἄφησε μισοτελειωμένη
«Κι' ἀπανωθιὸ στὴν ἐκκλησιά, κι' ἀπανωθιὸ στὸν τροῦλο,
«'Οποῦ σηκώνει ἀδιάκοπα αἰῶνες τώρα πέντε,
«'Αφωρεσμένο φόρτωμα, καταραμένο βάρος,
«Ἐν ἄγριο μισοφέγγαρο μ' ὁλάνοιχτο τὸ στόμα,
«Φοβέρα τοῦ Πολιτισμοῦ, καὶ τῆς Χριστιανωσύνης.
«Φκιάσε σημαία μὲ σταυρό, μεγάλη ἀσπρογαλάζια,
«— 'Ο κάμπος νἄναι γαλανός, καὶ ὁ σταυρός της ἄσπρος.
«Καὶ στῆσέ την ψηλὰ - ψηλά, σὲ ὑπέρψηλο κοντάρι,
«Ποῦ νἄχῃ ἀπάνω στὴν κορφὴ ἀητὸ μὲ δυὸ κεφάλια,
«Νὰ φαίνεται 'περήφανη σ' 'Ανατολὴ καὶ Δύση.
«Κι' ἀπάνω ἀπὸ τὸν ἀητὸ ψηλὰ ἀπὸ τὴ σημαία,
«Φκιάσε μιὰ ἀχτίδα ὁλόχρυση, τοῦ ἥλιου θυγατέρα,
«Καὶ μές στὸν ἀχτιδόκαμπο, γράψε ἕναν ἅγιο στίχο :
«—Πάλε μὲ χρόνια μὲ καιρούς, πάλε δική μας θὰ εἶναι».
«Ποῦ 'φώτιζε τὸ γένος μας σὲ χρόνους μαυρισμένους
«Καὶ μᾶς θερμαίνει τὴν καρδιά, καὶ μᾶς γεννάει ἐλπίδες,
«'Ελπίδες χρυσοφτέρωτες, χρυσοστεφανωμένες !»

Κι' ἐνῶ μιλοῦσε ὁ Κωσταντῆς τὰ μάτια τῆς Χρυσάϊδως
Πλημμυρισμένα δάκρυα ἐτρέχανε σὰ βρύσες,
Γιατὶ τὴν ἔκαψε βαθιὰ ὁ πόνος τῆς Πατρίδας,
Ποῦ βρίσκεται ἁλυσσόδετη στ' 'Αγαρινοῦ τὸ χέρι,
Κι' ὁ πόνος τοῦ μοναστηριοῦ τοῦ κοτμοξακουσμένου,
Ποῦ τὸ πατοῦν οἱ ἄπιστοι καὶ τῶχουνε τζαμί τους.
Κι' ὅταν ἀποτελείωσε γυρίζει καὶ τοῦ λέγει :
—«Μετὰ χαρᾶς σου, Κωσταντῆ, κι' ὅσα μοῦ εἶπες ὅλα
«θὰ σοῦ τὰ ἔχω ἕτοιμα σὲ τρεῖς βδομάδες μέσα».
'Αμ' ἄκουσε τῆς λυγερῆς τ' ἀγαπημένα λόγια,
'Ο Κωσταντῆς ξεκίνησε νὰ πάῃ στ' ἀρχοντικό του,
Καὶ πρὶν νὰ σώσῃ ὁ καιρός, καὶ κλείσουν τρεῖς 'βδομάδες,
'Η λυγερὴ ἀποκέντησε τ' ὡριόπλουμο μαντήλι,
'Οπως τῆς εἶπε ὁ Κωσταντῆς, καὶ τὸ ἤθελε ἡ καρδιά του.

Σὰν ἔμαθεν ὁ Κωσταντῆς, ὁ χιλιοπαινεμένος,
'Οτ' ἡ Χρυσάϊδω 'κέντησε τ' ὡριόπλουμο μαντήλι,
'Οπως τὸ διάταξεν αὐτὸς καὶ τὸ ἤθελε ἡ καρδιά του,
'Εστειλε εὐτὺς τὸ μήνυμα τοῦ γάμου στὴ Χρυσάϊδω,
Κι' ἔγεινε ὁ γάμος κι' ἡ χαρά, ποῦ βάσταξαν 'βδομάδες.

13—17 Γενάρίου 1896.

Χρ. Χρηστοβασίλης.

Η ΦΘΙΣΙΣ ΔΙΑ ΤΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ

(Συνέχεια καὶ τέλος).

Εἴς τινα μελέτην ἐπὶ τῆς ποιότητος καὶ ποσότητος τοῦ γάλακτος γενομένην ἐν τῷ κτηνιατρικῷ 'Ινστιτούτῳ τῆς Juriew ὁ Rudinow εἰς 1 κ. ἑ. γάλακτος πωλουμένου εἰς τὰς ὁδοὺς εὗρεν ἀπὸ 20,000,000 ἕως 157,000,000 μικροοργανισμῶν παραγωγὴν διὰ τοῦ ἐνορθαλμισμοῦ ἐκ τοῦ γάλακτος τούτου ἐν τῷ περιτοναίῳ τῶν

ἐνδοχοίρων, τὴν φυματίωσιν ἐν τῇ ἀναλογίᾳ 25 %. Καὶ προσθέτει εὐλόγως ὁ Rudinow ὅτι τὸ περιεχόμενον ἐπὶ τοῦ 100 τῶν βακίλλων τῆς φυματιώσεως ἐν τῷ Juriew πωλουμένῳ γάλακτι πρέπει νὰ ἦ μεγαλείτερον τοῦ εὐρεθέντος, καθ' ὅσον τὸ πλεῖστον τῶν ζώων τῶν διὰ τὰ πειράματα χρησιμοποιηθέντων ἔθνησκον ἀπὸ ἄλλας ἀσθενείας πρὶν ἢ οἱ βάκιλλοι τῆς φυματιώσεως λάβωσι τὸν καιρὸν καὶ ἀναπτυχθῶσιν ἐπαρκῶς.

Λέγεται ὅμως καὶ ὑποστηρίζεται ὑπὸ πολλῶν, ὅτι ἂν ὁ ἐνοφθαλμισμὸς ἐν τῷ περιτοναίῳ δεικνύῃ ὅτι τὸ γάλα δύναται νὰ περιέχῃ τοὺς βακίλλους τῆς φυματιώσεως δὲν δεικνύει ὅμως ὅτι εἶνε ἱκανὸν νὰ μολύνῃ πινόμενον. 'Αραιομένων κατὰ 50 % δὲν μολύνει τὰ ζῶα, ἅτινα τὸ πίνουσι. 'Ο Peuch ἠδυνήθη νὰ χορηγήσῃ εἰς χοιρίδιον ἡλικίας δύο μηνῶν ἐντὸς πέντε ἡμερῶν, τέσσαρας λίτρας μεμολυσμένου γάλακτος ἄνευ ἀποτελέσματος.

'Η ἄνω ἀντίρρησις ἔχει σχετικὴν ἀξίαν, διότι εἰς ὑμᾶς φαίνεται, ὡς γενικὴ ἀρχή, ὅτι ἡ δημοσία ὑγιεινὴ πρέπει νὰ ἀσχολῆται περὶ τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ τῆς φυματιώδους οὐσίας ἐν τῷ γάλακτι καὶ τῆς πιθανότητος τῆς μεταδόσεως αὐτῆς. Καὶ ἐὰν εἰς τὰς ὑποθέσεις ταύτας προστεθοῦν τὰ γεγονότα τὰ μεταβάλλοντα τὴν πιθανότητα τῆς μολύνσεως εἰς πεποίθησιν (βεβαιότητα) τῆς μεταδόσεως αὐτῆς, ἀνάγκη οἱ ἁρμόδιοι νὰ ἐπέμβωσι ταχέως, ὅπως κανονίσωσι τὸ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς παραγωγῆς τοῦ γάλακτος.

Τὸ ἀρνητικὸν πείραμα τοῦ Peuch δὲν δύναται νὰ καταρρίψῃ τὰ θετικὰ ἀποτελέσματα τῶν κλινικῶν παρατηρήσεων οὔτε ἐξ ἄλλου δύναταί τις νὰ συγκρίνῃ τὴν πεπτικὴν δύναμιν τοῦ χοιριδίου καίτοι δύο μηνῶν μὲ τὴν τοῦ βρέφους καὶ διότι εἰς τοὺς χοίρους δὲν ἀπαντᾷ τις μεγάλην προδιάθεσιν φυματιώσεως.

'Εξ ἄλλου ἐὰν ὑπάρχωσι θετικὰ ἀποτελέσματα τῶν πειραμάτων τοῦ Peuch τοῦ Harms καὶ τοῦ Günther ὑπάρχουσι ἐπίσης καὶ τοῦ Gerlach, ὅστις κατώρθωσε νὰ μεταδώσῃ τὴν φυματίωσιν εἰς χοιρίδια τρέφων αὐτὰ διὰ γάλακτος φυματιωσῶν ἀγελάδων, καθὼς καὶ πειραματικαὶ θετικαὶ δοκιμαὶ τοῦ Klebs, τοῦ Johne, τοῦ Ballinger καὶ τοῦ ἰδίου Peuch.

'Εὰν δὲ δὲν κατώρθωσαν ἐνίοτε διὰ τῶν πειραμάτων οἱ ρηθέντες πειραματισταὶ νὰ μολύνωσιν τὰ χοιρίδια τοῦτο δύναται νὰ ἐξηγηθῇ διαφοροτρόπως, οὔτε δυνάμεθα εἰς πᾶσαν περίπτωσιν νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὸ ἀρνητικὸν μέρος, ὅπως ἐπιβεβαιώσωμεν τὰ θετικὰ ἀποτελέσματα τὰ ἐπιτευχθέντα κατὰ τὰς ἰδίας δοκιμάς.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν μετάδοσιν τῆς φυματιώσεως διὰ τοῦ γάλακτος δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς τὰς αὐτὰς συνθήκας τῆς μεταδόσεως τῆς νόσου διὰ τῶν ἀπεξηραμένων ἀποχρεμμάτων. Τὰ ἐλλιπῆ θετικὰ ἀποτελέσματα, ἅτινα ἔσχον αἱ ἀπόπειραι πρὸς μόλυνσιν διὰ τῆς εἰσπνοῆς τῶν φυματιωδῶν ἀποχρεμμάτων ὑπὸ μορφὴν κόνεως δὲν δύνανται νὰ ἐξασφαλίσωσιν ἀπὸ τὸν κίνδυνον. Οὔτε τὰ θετικὰ ἀποτελέσματα καίτοι εἰς μικρὸν ἀριθμὸν δύνανται νὰ ἐπιβεβαιώσωσι τὸν κίνδυνον καὶ νὰ μὴ τὸν θέσωσιν εἰς ἀμφιβολίαν.

Δύναται νὰ θεραπευθῇ τὸ κακὸν ἀπεστειρωμένου τοῦ γάλακτος· δύναται, ἀρκεῖ τὸ γάλα νὰ βράζηται.

Αἱ διαθρυλληθεῖσαι μέθοδοι, τὰ εἰδικὰ μηχανήματα τοῦ Soxhlet, τοῦ Flugge, τοῦ Nenki καὶ τοῦ Zawadqki δὲν ἐξασφαλίζουσιν τὴν ἀποστείρωσιν τοῦ γαλακτος. 'Ο Sterling ἀπέδειξεν, ὅτι τὰ μηχανήματα ταῦτα εἶνε ἀνεπαρκῆ καὶ ὁ Bang κατώρθωσε νὰ φονεύσῃ ὅλους τοὺς βακίλλους τοὺς ἐν τῷ γάλακτι ἐνυπάρχοντας μόνον θέτων αὐτὸ ὑπὸ θερμοκρασίαν 85° ἐπὶ 5 λεπτά. Σημειωτέον, ὅτι εἰς τὸ ἐλάχιστον αὐτὸ τῆς θερμοκρασιας ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἀποστείρωσιν πρέπει νὰ φθάσῃ ὅλος ὁ ὄγκος τοῦ γάλακτος, πρᾶγμα ὅπερ δὲν δύναταί τις κατὰ πᾶσαν περίστασιν νὰ ἐγγυηθῇ καὶ κατὰ συνέπειαν ἀνάγκη τὸ γάλα νὰ βράζηται καλῶς.

Πόσοι ὅμως ἐκ τῶν καταναλωτῶν τοῦ γάλακτος εἶνε πεπεισμένοι περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς πρακτικῆς ταύτης; Τοὐναντίον πολλοὶ νομίζουσιν ὅτι τὸ ἐβρασμένον γάλα ἀπόλλυσι τὰς ἰδιότητας του ὡς ὑγροῦ εὐπέπτου καὶ εὐκόλως ἀφομοιουμένου.

Διὰ τοῦτο παρατηρεῖται καθ' ἑκάστην ὅτι πολλοὶ πράττουσι τοὐναντίον ἐκείνου ὅπερ ἡ ἐπιστήμη συμβουλεύει. 'Ανάγκη λοιπὸν διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ ὁ καταναλωτὴς ἐκ τῆς πιθανότητος τῆς προσβολῆς ἐξ ἀσθενειῶν νὰ ποιῆται χρῆσιν γάλακτος ἐβρασμένου.

'Η ὕπαρξις τῶν βακίλλων τῆς φυματιώσεως ἐν τῷ γάλακτι, ἡ ἔλλειψις ἀποστειρώσεως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ ἀνεπάρκεια τῆς ἀποστειρώσεως διὰ συσκευῶν κατασκευασμένων πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἡ πρόληψις ὅτι τὸ ἐβρασμένον γάλα δὲν εἶνε εὔπεπτον, ἡ πιθανότης τῆς ὑπάρξεως τῶν βακίλλων τῆς φυματιώσεως ἐν τῷ βουτύρῳ, ὅπως ἀπέδειξαν οἱ Roth, Brusaferro, Obemüller καὶ ἄλλοι, ἡ ἔλλειψις καὶ ἰδίως εἰς τὰς κατωτέρας τάξεις γνώσεων ἐπὶ τῶν βλαβῶν, ἃς ἐπιφέρουσι τὰ βακτηρίδια, εἰσὶ συνθῆκαι μὴ εὐνοϊκαὶ διὰ τὴν δημοσίαν ὑγιεινήν. Διὰ τοῦτο δὲν δύναταί τις νὰ ἐλπίζῃ βελτίωσιν τοῦ γάλακτος ὡς τροφῆς ὑπὸ ὑγιεινὴν ἔποψιν καὶ τοι εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ κράτη ὑπάρχουσι μικροβιολογικὰ ἐργαστήρια καὶ κτηνιατρικαὶ ἐποπτεῖαι εἰς ὅλας τὰς πόλεις.

Οἱ βάκιλλοι τῆς φυματιώσεως δὲν ἀνευρίσκονται εὐκόλως ἐν τῷ γάλακτι, οὔτε ἐκ τῆς ἀνευρέσεως τῶν βακίλλων τῆς φυματιώσεως ἐν τῷ γάλακτι, ὅπερ πωλεῖται εἰς τὰς ὁδοὺς εἶνε δυνατὸν νὰ ὑποθέσῃ τις ἢ νὰ ἀρνηθῇ τὴν ὑγιᾶ κατάστασιν ὡρισμένου ζώου, οὔτε ἐξ ἄλλου ἔχομεν φυσικοὺς χαρακτῆρας θετικοὺς καὶ βεβαίους πρὸς ἀναγνώρισιν τῆς ὑγιοῦς καταστάσεως τοῦ γάλακτος.

Γ. Θ. Κυριαζῆς
ἀνθυποκτηνίατρος

(ἕπεται τὸ τέλος)

ΛΑΙΚΑΙ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑΙ

'Επιδημία ἐφέτος 'στὸν τόπο μας εἶναι αἱ Λαϊκαὶ 'Ανθολογίαι, δηλαδὴ τόμοι γεμάτοι ἀπὸ ποιήματα καὶ ποιητάς. Ὤ, ἡ δίψα τοῦ παρᾶ τὶ δὲν κάνει ! 'Ο κ. Κοκκινάκης ὁ χαρτοπώλης ἐξέδωκε ἐδῶ καὶ 'λίγο καιρὸ μεγάλην ἀνθολογίαν, ἀπὸ τὸν ὄγκον τῆς ὁποίας ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ ἐνθουσιασθῇ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ ποιὸν τοῦ πλείστου τῶν περιεχομένων πάλιν ν' ἀηδιάσῃ. 'Ο ἄνθρωπος ποιὸς ξέρει πῶς ἐσκέφθη ἔκαμε μιὰ δήλωσι στὰς ἐφημερίδας ὅταν ἔβγαινε τὸ ἔργον του, ὅτι δέχεται ποιήματα ἀνέκδοτα καὶ ποιητὰς ἀγνώστους διὰ νὰ πλουτίσῃ τὴν ἀνθολογίαν του καὶ καθὼς ἦτο φυσικὸν ἔτρεξαν ὅσοι 'πρόφθασαν νὰ περάσουν εἰς τὴν ἀθανασίαν.

Ὕστερα ἀπὸ αὐτὴν τὴν 'Ανθολογίαν ἄρχισε πρὸ ἡμερῶν ἄλλη ἔκδοσις, ἄλλη παρομοία, τοῦ κεντρικοῦ πρακτορείου. Μοῦ λέγουν ὅτι ἑτοιμάζονται ἀκόμα ἄλλαι δυό. Ὤ, ἡ δίψα τοῦ παρᾶ τὶ δὲν κάνει !

Στὴν ἐπιδημία αὐτὴ δὲν μποροῦσε παρὰ νὰ παρου-

σιασθῇ καὶ νὰ φιγουράρῃ κἄποιος *γιατρός*. Ἡ Νέα Ἀνθολογία τοῦ κεντρικοῦ πρακτορείου ἐπῆρε τὸν γιατρὸν αὐτὸν, τὸν κ. Ταγκόπουλον διὰ συντάκτην της. Εἴδαμε τὸν κ. Ταγκόπουλον, τὸν εἴδαμε ν' ἀνασκουμπωθῇ σὰν κὺρ γιατρός, νὰ λέῃ, νὰ ράνῃ, πῶς θὰ κάνῃ, πῶς θὰ δείξῃ γιὰ τὸ ἔργο του ἀφοσίωσι, αὐταπάρνησι καὶ σὰν ἀληθινὸς γιατρός, δὲ θ' ἀφήσῃ κάθε φάρμακο, δὲ θὰ φοβηθῇ στὴν ἀνάγκη καμμία ἐγχείρησι. Αὐτὰ τὰ ἔλεγε στὸν πρόλογό του, στὴν ἀρχή, μὰ σὲ λίγο, στὸ τέλος, δηλαδὴ στὸ λογαριασμό του, μᾶς τἄσριψε. Τὸν ἐπιάσαμε νὰ θέλῃ νὰ μᾶς πουλήσῃ ξέρω κ' ἐγὼ τί εἴδους *μαρτζοῦνι* γιὰ ἀθάνατο νερό. Ἔδειξε πῶς θέλει νὰ γιατρέψῃ ἐντελῶς ὅσους πάσχουν ἀπὸ φιλολογικὲς ἀρρώστιες καὶ τὸ κάτω κάτω τῆς γραφῆς ἀπέδειξε ποιὰ μεγάλη ἰδέα ἔχει γιὰ τὴν ποίησι, τὴν τέχνη, βάνοντας ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸν ἑαυτόν του μέσα στὴν ἀνθολογία γιὰ νὰ περάσῃ κι' αὐτὸς *ποιητής*.... γιὰ νὰ ἐφαρμώσῃ τὸ ῥητὸν ὁ *παθὸς εἶνε γιατρός*, στοὺς πελάτας του.

Ἀκούσατε τώρα καὶ μερικὰ ὀνόματα 'σ αὐτὴ τὴν Ἀνθολογία διὰ νὰ μὴ νομίσῃ κανεὶς ὅτι ὠμιλοῦμεν στὸν ἀέρα

Μ. Ἀργυρόπουλος, Γιαννουκάκης, Γιαννιτσόπουλος, Γιαννοῦκος, Γούναρης, Καιροφύλλας, Καβάφης, Μαυρογιάννης, Γ. Ξένος, Οἰκονομόπουλος, Γλαῦκος Πόντιος Καρδιὰς Ρώμας, Σημιριώτης, Σπηλιοτόπουλος, Ταγκόπουλος, Τσοκόπουλος κλπ.

Ἀλλὰ διὰ τὸ ὄνομα τῆς Ρωμηοσύνης ἀδικία μεγάλη γίνεται. Μπορεῖ κάλλιστα κανεὶς νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς 300,000 ποιητῶν Ἑλλήνων ἰσαξίων, παρομοίων τῶν ἄνω κυρίων καὶ νὰ γεμίσῃ 300 ἀνθολογίας διὰ τῶν ἔργων των.

Ἀλλὰ θὰ μᾶς παρατηρήσουν μερικοὶ ὅτι δὲν πρόκειται περὶ φιλολογικοῦ τινος ἔργου ἔχοντος ἀποστολὴν ἠθικὴν ἢ ἐθνικήν, ἀλλ' ἁπλῶς περὶ ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως καὶ πάλιν δὲν δυνάμεθα νὰ κρύψωμεν τὸν φόβον μας, πῶς μ' αὐτὸν τὸν τρόπον βλάπτεται ὁ λαός, τὸν ὁποῖον πρόκειται νὰ μορφώσῃ σήμερα ἡ φιλολογία μας καὶ νὰ τὸν κάμῃ ν' ἀποκτήσῃ κάποιο γοῦστο.

Κι' ἂν δὲν εἶναι σωστὸ αὐτὸ ποῦ λέω, γιατὶ στὲς λαϊκὲς ἀνθολογίες νὰ μὴν ὑπάρχῃ τότε ὁ *Θεοδοσίου* καὶ ὁ *Νικολός*, καθεαυτὸ λαϊκοὶ ποιηταί ;

Δὲν ξέρω γιατὶ μὲ πέρνουν ἄθελα τὰ γέλοια καὶ κάποιος ὕστερα ἄγριος θυμός.

Στὴ δεύτερη περίστασι θυμοῦμαι τὸν Ζήνων τὸα φιλόσοφο, τὸν ἀρχαῖο τῆς ἱστορίας, ποῦ ἔκοψε μὲ τὰ δόντια του τὴ γλῶσσα του καὶ τὴν ἔφτυσε στὸ πρόσωπο τοῦ τυράννου του. Καὶ 'στὴν πρώτη πάλι θυμοῦμαι τοὺς στίχους τοῦ ἀλησμονήτου *Σουρῆ* πρὸς τὴν Ἰεζάβελ.

Ὦ Ἰεζάβελ ξακουστή,

. . . . . .

Τὴν μίσανδρον μανίαν σου θαυμάζω καὶ σιγῶ
καὶ εἶθε ὅ,τι ἔκαμες εἰς βασιλεῖς μεγάλους,
νὰ ἠμποροῦσα στοὺς Ρωμηοὺς νὰ τὤκανα κ' ἐγώ
Κ'ἔτσι νὰ παύσουν οἱ Ρωμηοὶ Ρωμηοὺς νὰ σπέρνουν ἄλλους!

Χρ. Βαρλέντης.

«Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομηταὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὅπως εὐαρεστηθῶσι ν' ἀποστείλωσι τὰς καθυστερουμένας αὐτῶν συνδρομὰς λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰς δαπάνας εἰς ἃς ἐπιβαλλώμεθα διὰ τὴν ἐκτύπωσιν καὶ ἀποστολὴν τῆς Ἀττικῆς Ἴριδος».

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

—Κονίστρες—Γιαννούκου.—Φύλλα ἐλλείποντα σᾶς ἐστάλησαν ὑπὸ τὴν νέαν σας διεύθυνσιν. — Μεσολογγ. Βλοχαΐτ. Ἀπεστάλη.

Τύρναβον.—Γ. Γεωργιάδην, ὁ κ. Μεντ. οὐδὲν μᾶς ἔγραψε περὶ ὑμῶν. Πολὺ δικαίως δὲν ἐλάβατε φύλλα ἀφοῦ δὲν εἶσθε ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν συνδρομητῶν μας—Καρδαμίλη Καρελ. Λυπούμεθα διότι δὲν ἐλάβατε ἐν Λαρίσσῃ τὰ ἀπὸ 6 Μαρτίου ἀποσταλέντα ὑμῖν ἐπισκεπτήρια. Ἐσημειώθη ἡ νέα ὑμῶν διεύθυνσις.

Εἰς τὰ γραφεῖά μας εὑρίσκονται τὰ ἔργα τοῦ ποιητοῦ κ. Χ. Βαρλέντη «Φλόγες, Φῶτα καὶ Σκιές». Εἰς τοὺς συνδρομητάς μας ἀποστέλλονται ἐξαιρετικῶς ἀντὶ δραχμῆς. Ἐπίσης πωλοῦνται εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἑστίας», Μπὲκ καὶ Βίλμπεργ.

Τυπογραφεῖον ΝΟΜΙΚΗΣ